

Indhold

1. Baggrund.....	1
2. Definition af begrebet <i>værdiskabelse</i>	1
3. Definition af borgergrupper	2
4. Klimarådets anbefalinger.....	2
5. Forslag til det videre arbejde.....	4
6. Afrunding	5
7. Slutnoter	5

1. Baggrund

Danmark har forpligtet sig til at nedbringe sin CO₂-udledning til opfyldelse af Paris-aftalen¹. Ringkøbing-Skjern Kommune har via DK2020 også forpligtet sig på Paris-aftalen.

I den forbindelse er der høje nationale forventninger og mål om opstilling af yderligere vedvarende energianlæg (VE-anlæg)² i kommunerne, som skal gøre Danmark uafhængig af fossilt brændsel og sikre en grøn forsyningssikkerhed.

Mange borgere i kommunen har forståelse for dette behov, og opbakningen til opsætning af energianlæg i kommunen er formentligt vokset i takt med Ruslands krig i Ukraine.

Der opleves dog fortsat en modstand mod opstillingen af energianlæg, idet mange borgere ikke forstår, hvorfor energianlæggene netop skal placeres i deres nærområde og hvilken indvirkning anlægget vil have på det lokale miljø.

I den forbindelse har Klimarådet i Ringkøbing Skjern kommune nedsat en arbejdsgruppe, der har arbejdet med forslag til, hvordan kommunen og myndighederne kan øge den lokale opbakning til nye energianlæg. Arbejdsgruppen har udarbejdet en række punkter, som Klimarådet efterfølgende har bearbejdet. Resultatet af det samlede arbejde, er dette dokument, som beskriver en række anbefalinger efterfulgt af

nogle forslag til, hvordan Ringkøbing Skjern kommune eventuelt kan arbejde videre herfra.

Borgerne har ofte en bredere accept af de små og lokalt ejede anlæg, da værdien er tydeligere end ved større og ofte "udefrakommende" anlæg. Klimarådets anbefalinger bør derfor som udgangspunkt betragtes i forhold til de større VE-anlægsprojekter.

Klimarådet har beskæftiget sig med anbefalinger der ligger uden for al nuværende lovbestemt kompensation og puljeordning herunder blandt andet eksisterende Grøn Pulje. Anbefalingerne skal derfor betragtes som ekstra værdiskabelse ud over det lovbestemte.

2. Definition af begrebet *værdiskabelse*

Klimarådet har valgt at dele begrebet lokal værdiskabelse op i to definitioner:

1) Økonomisk værdiskabelse

Denne værdiskabelse er den rent penge-baseret værdiskabelse. Den består blandt andet af direkte kompensation til naboer, gratis andele, købsordning, afkast pr. produceret kWh, lokale puljer og lignende.

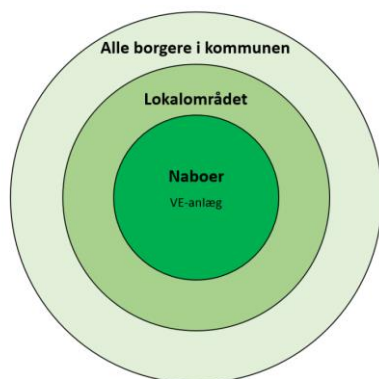
2) Ikke-økonomisk værdiskabelse

Denne værdiskabelse er den værdi et anlæg kan tilføre til enten et lokalområde og/eller til kommunen som helhed. Det kan fx være initiativer til øget biodiversitet og natur, rekreative områder og installationer, skovrejsning, oplysning og undervisning, sundhed, klimatilpasning og lignende.

Klimarådet er opmærksom på, at der findes direkte- og indirekte økonomisk værdiskabelse, herunder blandt andet påvirkning af arbejdspladser, turisme og bosætning, men har ikke forholdt sig mere konkret til at definere dette i anbefalingerne. Klimarådet opfordrer dog til at kommunen som helhed også betragter disse to nuancer af økonomisk værdiskabelse.

3. Definition af borgergrupper

I Klimarådets arbejde har det været vigtigt at få defineret de 3 borgergrupper, som rådets anbefalinger omtaler. Definitionen er visualiseret og beskrevet herunder.

Figur 1 Visualisering af 3 borgergrupper

Naboer

De allernærmeste naboer, der forventes at opleve de største forandringer eller gener skal, udover den national bestemte kompensationsordning, have en fair del i værdiskabelsen.

Lokalområdet

Det forstås som nærområdet med borgere, der bor i det åbne land eller i nærliggende landsbyer og som forventes at opleve forandringer og gener. Der skal gives en fair del i værdiskabelsen også til denne gruppe. Tildelingskriterierne bør bidrage til fællesskabsfordele og sammenhold. (F.eks. har Ølstrup bygget nyt forsamlingshus med bidrag fra vindmøllerne Nørhede-Hjortmose og borgene i Hvide Sande får nu meget billig fjernvarme via el fra vindmøllerne.)

Alle borgere i kommunen

Ved etablering af store VE-anlæg, forventes afkast og værdiskabelse af en størrelse, der giver grundlag for, at også alle øvrige borgere i kommunen tilgodeses. Og det uanset om borgerne kan se eller høre VE-anlægget. Alle borgere kommer rundt i landskabet og oplever de nye VE-anlæg. Klima er en holdsport og derfor bør så vidt muligt alle borgere i kommunen

opleve værdiskabelse ved VE-anlæg.

Værdiskabelserne bør underbygge fællesskabsfordele og forståelse af nødvendighed for grøn omstilling til gavn for klimaet og alle borgere i Ringkøbing-Skjern Kommune.

4. Klimarådets anbefalinger

Det er Klimarådets overordnede anbefaling, at **øget lokal værdiskabelse³ og tidlig borgerinddragelse** vil fremme borgernes accept af energianlæg.

Klimarådet vurderer, at mange borgere i kommunen, som sådan ikke har noget imod opstilling af VE-anlæg, men de har noget imod anlægget, hvis ikke de ikke får et afkast og oplever øget værdi som resultat af det opstillede anlæg, samt får medindflydelse. Det handler derfor grundlæggende om, hvordan kommunen og myndighederne formår at få borgerne til at se og opnå gevinsterne frem for ulemperne.

Dette mener Klimarådet kan ske gennem følgende anbefalinger:

1. Der må ikke være tvivl om, at Ringkøbing Skjern Kommunes overordnede ønske er, at opnå størst mulig værdiskabelse på alle arealer for alle borgere. Dette skal være en del af kommunens helt overordnede vision i forhold til opstillingen af fremtidens VE-anlæg og skal synliggøres for borgerne og kommunikeres tydeligt til alle udviklere af både store og små projekter i kommunen.
2. Ved både energi- og klimaprojekter skal der være fokus på størst mulig værdiskabelse for
  - a. Naboer
  - b. Lokalområdet
  - c. Alle borgere i kommuneni prioriterede rækkefølge. Det er vigtigt at der opleves en fælles forståelse for, at de borgere og samfund, der berøres direkte af VE-anlæggene, også oplever den

Øget lokal opbakning til fremtidens VE-anlæg

- største del af værdiskabelsen. Det er dog også et væsentligt element at være opmærksom på, at værdiskabelsen også i nogle projekter kan række længere ud, end blot til naboer og nærområde, netop for at opbygge den fælles forståelse i kommunens befolkning for opstillingen af energianlæggene. Byrådet bør forholde sig til, hvornår et lokalområde har fået "nok" kompensation (hvis området kan det) og hvornår værdiskabelsen dermed skal udvides til kommunen som helhed.
3. Der bør være fokus på værdiskabelser som giver fællesskabsfordele og løbende (f.eks. årlige) udbetalinger gennem hele anlæggets driftstid.
  4. Grøn energiproduktion i Ringkøbing-Skjern bør først og fremmest forbruges og forædles lokalt i Ringkøbing-Skjern Kommune. Det vil gavne den lokale udvikling til glæde for borgerne samt mindske energitabet i ledningsnettet. Alt overskydende VE skal fortsat komme resten af Danmark til gode.
  5. Mange modstandere af VE-anlæg benytter ofte kommunens vision "Naturens Rige", som et modargument til VE-anlæg og den grønne omstilling. Der bør derfor prioriteres en bred kommunikation om, at grøn omstilling er nødvendig, koster og kræver forandringer i blandt andet borgernes opfattelse af landskabet. I den forbindelse er det vigtigt, at der kommunikeres ud fra vigtigheden af at tage bæredygtige skridt, og at uddannelse og informationsdeling om emnet bliver en fast andel af den grønne omstilling i kommunen.
  6. I forbindelse med projektansøgninger til energianlæg bør udviklerne redegøre for projektets værdiskabende effekter, både kvalitative og kvantitative. Det kan fx være inden for følgende emner:
    - a. Energi og klima (fx produktion i kWh og CO₂-reduktion, livscyklusanalyser⁴ osv.)
    - b. Erhvervsudvikling og antal arbejdspladser (f.eks. følge-erhverv, grønne jobs, osv.)
    - c. Natur (Biodiversitet, faunapassager, klimatilpasning osv.)
    - d. Multifunktionel arealanvendelse
    - e. Økonomisk værdiskabelse
    - f. Bidrag til lokalt forbrug. (F.eks. varme, el, fællesforeninger, forsyningssikkerhed osv.)
    - g. Transport og infrastruktur (F.eks. ladestandere, cykelstier, delebiler, samkørsel, internet osv.)
    - h. Almennyttige formål. (F.eks. uddannelse, bynær skov, badesøer, deløkonomiske tiltag osv.)
    - i. Kommunens økonomi (F.eks. selskabsskat osv.)
    - j. Eventuelt andet
  7. At ejerandele i størst muligt omfang forbliver i kommunen og ejes af borgere bosiddende i Ringkøbing-Skjern Kommune efter samme model som ved Vesterhav Syd⁵
  8. Der bør lægges et borgerinformationsmøde ind så tidligt i processen som muligt, hvor borgere og naboer får mulighed for
    - a. dels at høre om projektet, se visualiseringer mv. og
    - b. dels at gøre projektudvikler opmærksom på løsninger og problemstillinger.
- Tidlig inddragelse af borgerne giver oftest større mulighed for tilpasning af et projekt. Borgerinformationsmødet bør derfor afholdes inden der indsendes konkret ansøgning. Til mødet bør projektet redegøre i videst mulige omfang for punkterne i pkt. 6 nr. a-j, samt eventuelt suppleret med en aktuel status på projektets proces.

Øget lokal opbakning til fremtidens VE-anlæg

---

9. Kommunen bør yde information og facilitering til borgerne, særligt i de små samfund, vedrørende muligheden for at etablere lokalt ejede VE-anlæg og varmeløsninger. Kommunen besidder stor viden på området, som kan bidrage til at løse samfundenes udfordringer. Læs mere under note⁶.
10. Kommunen bør i samarbejde med fjernvarmeværker og borgere udarbejde en varmehandlingsplan for alle borgere og områder i kommunen. Varmehandlingsplanen skal ses i sammenhæng med de store mængder overskudsvarme, der kan komme fra fx P2X-anlæg, pyrolyseanlæg og lignende, hvor det bør undersøges om eksisterende el- eller fjernvarmeforsyninger kan få gavn af denne type anlæg og hvordan.
11. Ringkøbing Skjern kommune bør hente inspiration i Klimarådets liste over forskellige VE-afkastmodeller og kommunen bør kommunikere modellerne videre til både borgere og udviklere som potentielle modeller til at opfylde ønsket om økonomisk værdiskabelse.

Ovenstående pkt. 1-11 er dermed Klimarådets subjektive anbefalinger til at opnå øget værdiskabelse og dermed accept af VE-anlæg i Ringkøbing Skjern kommune. Klimarådet har ikke forholdt sig til juridiske aspekter og begrænsninger i anbefalingerne, ligesom rådet heller ikke har forholdt sig til implementeringen af anbefalingerne i kommunens forvaltning og byrådets arbejde. Klimarådet har dog en række forslag, som Ringkøbing Skjern kommunes forvaltning og politikere kan overveje i det videre arbejde. Forslagene bliver beskrevet i følgende afsnit.

5. Forslag til det videre arbejde

Ekstern rådgiver

I anbefalingerne beskriver Klimarådet behovet for

at borgerne vejledes og informeres bedst muligt i forbindelse med processen om nye VE-anlæg. Dette mener Klimarådet er nødvendigt af hensyn til følgende årsager:

- 1) Det er vigtigt at borgerne behandles ens i alle VE-anlægssager og oplever den samme form for information.
- 2) Borgerne vil ofte betragte sig selv som amatører imod et stort og professionelt udvikler-selskab. Det er derfor vigtigt at borgerne får en ligeværdig, professionel rådgivning.
- 3) Det er vigtigt at borgere og udviklere taler samme sprog, så misforståelser begrænses.
- 4) Det er vigtigt at både borgere og udvikleres forventninger synliggøres og italesættes efter realiteter, så der ikke samarbejdes under uopnåelige forventninger.
- 5) Det er vigtigt at projekter ikke sammenlignes konsekvent en-til-en, da mange forskellige faktorer kan gøre projekterne forskellige.

Klimarådet foreslår derfor, at Ringkøbing Skjern kommune undersøger muligheden for, at facilitere og finansiere en ekstern rådgiver til borgerne i forbindelse med VE-anlægsprocesser. Det er vigtigt at den eksterne rådgiver er uvildig og kommunen bør undersøge om finansieringen kan ske gennem den eksisterende Grøn Pulje.

Rådgiverens rolle skal som udgangspunkt være at rådgive borgerne jf. pkt. 1-5 og på den måde sikre en fair, realistisk og objektiv behandling i processen.

Fællespulje

Klimarådets vurdering er, at det er vigtigt at de penge som et VE-anlæg generer til borgergrupperne, hurtigt og effektivt kommer ud at arbejde, så de opfylder kravet om lokal værdiskabelse. Dette kan som udgangspunkt ske via de løsninger der sker allerede i dag.

Øget lokal opbakning til fremtidens VE-anlæg

Klimarådet foreslår dog, at der i situationer med store VE-anlæg, hvor en andel af værdiskabelsen kan udvides til at omfatte *alle borgere i kommunen*, undersøges muligheden for at oprette en fællespulje, til at administrere værdierne. Puljen bør være en selvstændig juridisk enheden uden for kommunen.

Hvordan en fællespulje skal sammensættes, bør være en politisk beslutning, men rådet vurderer at det som minimum bør bestå af byrådsmedlemmer (som det kendes fra Grøn Pulje) og eventuelt i kombination med udvalgte borgere.

Fællespuljen kan benyttes til at fordele de optjente værdier ud fra en række besluttede kriterier til indkomne ansøgninger fra borgere til fællesskabets fordele.

6. Afrunding

Klimarådets anbefalinger og forslag er naturligvis ikke udtømmende, men belyser et resultat af 4 møder i arbejdsgruppen og efterfølgende 1 arbejds møde i Klimarådet.

Klimarådet har bearbejdet emnet ud fra en kombination af det aktuelle behov, der er for at øge produktionen af vedvarende energi til vores samfund og de følelser der opstår i befolkningen i forbindelse hermed.

Klimarådet vil fortsat have fokus på udviklingen i forholdet mellem energianlæg og værdiskabelse, men opfordrer Ringkøbing Skjern kommune til, at de for nuværende beskrevne anbefalinger og forslag medtages i både den nuværende politiske beslutningsproces, men også anvendes som fagligt grundlag for debatten fremadrettet. Klimarådets medlemmer deltager gerne i denne debat.

7. Slutnoter

---

¹ Paris-aftalen er en international klimaafte, der blev vedtaget i december 2015 under FN's Klimakonference (COP21) i Paris. Formålet med aftalen er at begrænse den globale opvarmning til "godt under" 2 grader Celsius sammenlignet med førindustrielle niveauer og at stræbe efter at begrænse opvarmningen til 1,5 grader Celsius.

² Et VE-anlæg (vedvarende energianlæg) er et anlæg, der udnytter en vedvarende energikilde til produktion af elektricitet, varme eller brændstof. Vedvarende energikilder omfatter blandt andet solenergi, vindenergi, vandkraft, geotermisk energi og biomasse.

³ Værdiskabelse består jf. Klimarådet af to begreber: Økonomisk værdiskabelse og ikke-økonomisk værdiskabelse. Begreberne beskrives uddybende i dokumentet.

⁴ Beskrivelse af projektets egen udledning af drivhusgasser (eventuelt via Scope 1-3 / Klimakompasset)

⁵ Læs mere om Vesterhav Syd ejerskab på <https://dbrs.dk/ringkoebing-skjern/badekar-princippet-sikrer-at-alle-hus-og-sommerhusejere-kan-faa-fat-i-en-vesterhav-syd-vindmoelle-aktie>

⁶ Bekendtgørelse 1069 beskriver borgerenergi- og VE-fællesskaber <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1069>